

De Dordtse boeier in tekening gebracht

In het boek „Ronde en Platbodem-jachten” van mr. dr. T. Huitema komt een foto voor van een model van een Dordtse boeier uit 1751. Hierover zegt dit boek: „Het Zuid-Hollandse type — meer bekend als de Dordtse boeier — overnaads gebouwd, slank, met een prachtige zeeg. Een geheel apart type, dat toch ook wel weer aan lokale vrachtaarders verwant was. Men kan het prachtige model in het Nederlands Historisch Scheepvaartmuseum te Amsterdam en zelfs een foto niet aanzien, zonder met spijt te bedenken, dat wij nog in 1930 een zuivere Dordtse boeier in onze jachtvloot rijk waren. Deze boeier, de Stavo, was van $\pm$ 1790 tot 1932 eigendom van de familie Van Eysinga in Friesland, St. Nicolaasga. Volgens overlevering zou het in de Napoleontische tijd met toenmalige Engelandvaarders de Noordzee zijn overgestoken. Van Loon noemt de Dordtse boeiers wellicht de snelste zeilers van de gehele Nederlandse binnenvloot en spreekt in 1820 met kennelijk leedwezen van de vernietiging der Dordtse boeiers.” (F.N. van Loon: Beschouwing van den Nederlandschen Scheepsbouw met betrekking tot deszelfs zeilaadje. Haarlem 1820).

Dat leedwezen werd door mij ge-

deeld vanaf het moment dat ik bovengenoemde foto zag. Het was liefde op het eerste gezicht en ik begon daarom naspeuringen te doen naar meer gegevens.

Eén van de eerste dingen die ik deed was het opmeten en in tekening brengen van het model in het Nederlands Historisch Scheepvaart Museum. Daarbij moest het model in de vitrine blijven, ik mocht het zelfs niet aanraken, maar ondanks deze handicap meen ik geslaagd te zijn in een nauwkeurige weergave van het zeilplan en van de voor- en achterstevens. Daarna heb ik met behulp van beschrijvende meetkunde het bovenaanzicht terug-geconstrueerd alsmede het lijnenplan. Dat heeft mij bijna al mijn vrije tijd gekost gedurende drie jaren. Uit de tekeningen blijkt mijns inziens echter, dat het schip al die moeite ruimschoots waard is geweest.

Ik ging er van uit dat het model op schaal 1 : 5 was gebouwd en kwam toen tot de volgende afmetingen: lengte tussen de stevens 7.10 meter, grootste breedte 2.46 meter. Het achterschip is licht geveegd: het is maar 6 cm smaller. De kiel steekt bij het roer 15 cm dieper dan voor. Volgens een bevriende deskundige zou voor dit schip een Wankelmotor het meest geschikt zijn.

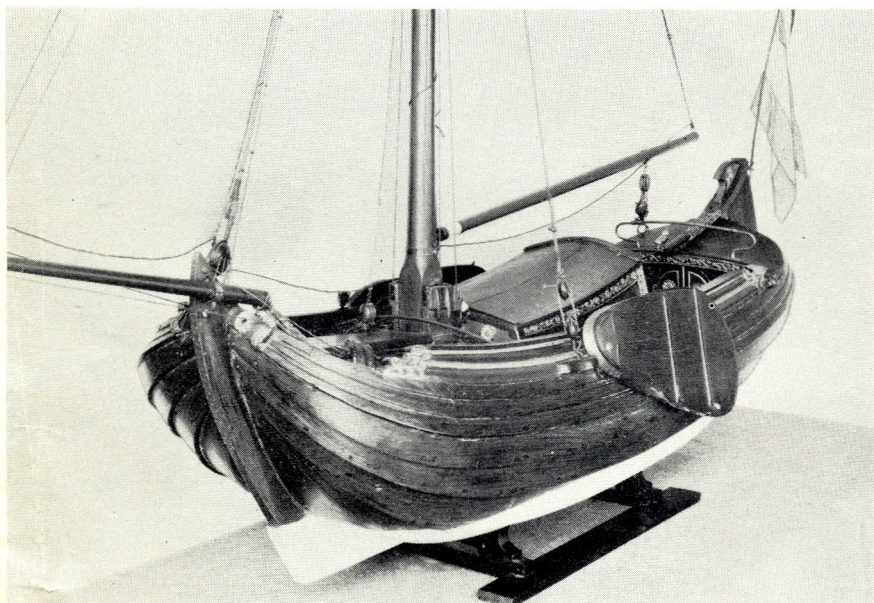
Op mijn speurtocht naar gegevens over de vaareigenschappen kwam ik terecht bij de heer H. Voordewind (de vertellende commissaris), wiens vader van 1880 tot aan de sloop schipper op de Stavo is geweest en met wie hij van klein kind af tot zijn 35ste jaar heeft meegevaren. (De sloop heeft volgens de heer Voordewind in mei 1923 plaatsgevonden en niet in 1932, zoals in „Ronde en Platbodemjachten” staat vermeld.)

De laatste eigenaar van de twee eeuwen oude, Dordtse boeier was jhr. mr. Cornelis van Eysinga, die opdracht gaf tot de sloop toen hij zelf 80 jaar oud was. De familie had namelijk geen belangstelling voor het schip en hij wilde niet, dat het na zijn dood in vreemde handen zou komen en misschien gedoemd zou zijn ergens roemloos weg te rotten. Het was zo solide gebouwd dat het slopen een week duurde. Het vlak was 5 cm dik, de kielbalk een gaaf stuk eikehout van 12 meter lengte. De Stavo zelf was 13 meter lang over de stevens, het achterschip, dat sterk geveegd was, lag bijna vier voet diep. Volgens de heer Voordewind zeilde de Stavo hoger aan de wind dan andere boeiers. Hij heeft de beide antieke kajuitdeuren, de vergulde mastwortel en het blank geschuurde anker ervan nog in zijn bezit.

(Zijn opmerking over het geveegde achterschip klopt niet met die van de heer v. d. Broek over dat van het model. Overigens vond hij de gelijkenis zeer treffend. Red.)

Uit wat hij mij vertelde, bleek mij dat de Zuidhollandse boeier het in zeilkwaliteiten en schoonheid van vorm zeker kan opnemen tegen de Friese boeiers. Het komt mij voor dat wij dit type schip niet mogen begraven in een museum, maar moeten trachten het weer op het water te brengen. Dan kunnen Friese en Zuidhollandse boeiers weer gaan proberen elkaar op het water de loef af te steken, ter meerdere glorie en verrijking van onze nationale jachtcultuur. Ik heb nu bruikbare bouwtekeningen, maar geen geld om zo'n schip te laten bouwen. Ik ben daarom bereid de tekeningen tegen een passende vergoeding af te staan aan diegene, die het aandurft dit schip op stapel te laten zetten, en ik zal hem ook verder zoveel ik kan met raad en daad bijstaan voor zover hij daar prijs op stelt. Mijn adres is bij de redactie van de Waterkampioen bekend.

J. L. van den Broek

Het bijzonder fraaie model van de Dordtse boeier in het Nederlands Historisch Scheepvaartmuseum. In dit museum zijn ook afbeeldingen van de Stavo te vinden. Uit deze afbeeldingen blijkt dat de kop van de Stavo iets lager is dan die van het model.

(Foto Ned. Hist. Scheepvaartmuseum)

Tekeningen schaal 1 : 75

